

Kunstkraft in Waterkwartier

Projectplan

1	Aanleiding, context, inhoud	
	Aanleiding	3
	Context van de wijk en Waterkracht	4
	Inhoud: een programma met vier sporen	4
	Artistiek en inhoudelijke kwaliteit	5
	Methodiek	5
2	Doelen, belang en kennisdeling	
	Doel	6
	Belang	6
	Kennisdeling	6
3	Programma in uitvoering: de 4 V's	
	Verbeelding	7
	Verbinding	8
	Vermogens	8
	Verankering	9
	Planning	10
4	Organisatie	
	Betrokken partners	10
	Kartrekkers: Muzehof en Stichting Lokaal	
	Samenwerkingspartners	
	Critical friends	
	Taak- en rolverdeling en projectstructuur	11

As I walk through this wicked world
Searchin' for light in the darkness of insanity
I ask myself, is all hope lost?
Is there only pain and hatred, and misery?
And each time I feel like this inside
There's one thing I wanna know
What's so funny 'bout peace, love and
understanding? Oh What's so funny 'bout
peace love and understanding?

[What's So Funny 'Bout\) Peace, Love and Understanding](#)

Songwriters: Nick Lowe / Nicholas Drain Lowe

Elvis Costello / Album 'Armed Forces'

1 Aanleiding, context, inhoud

Aanleiding

Kan ik vandaag boodschappen doen? Heeft mijn kind hier een toekomst? Hoe kan ik de taal leren zodat ik welkom ben in dit land? Kan ik mijn burens om hulp vragen, ook als ik ziek ben? Deze vragen leven in het Waterkwartier, het zorgt ervoor dat mensen in de overlevingsstand komen. Daar is het geloof in een mooie toekomst soms moeilijk op te brengen. Wij, Muzehof centrum voor de kunsten en Wijkcentrum Waterkracht, leven ook met deze vragen en weten dat de kunsten ruimte en inspiratie bieden om een betere toekomst te verbeelden. Wij denken dat samen cultuur maken nieuwe dromen kan opleveren, die levend gehouden worden, vanuit de hunkering naar het goede en het schone die in ieder mens leeft; **dat is Kunstkracht in Waterkwartier.**

Wijk Waterkwartier, Waterkracht, Stichting Lokaal en Muzehof

Bewoners van Waterkwartier bouwden de afgelopen jaren in doorlopend gesprek met Stichting Lokaal een bijzondere plek van waaruit een dergelijke cultuurimpuls vorm en inhoud kan krijgen: Wijkcentrum Waterkracht. Bewoners voeren al mooie eigen projecten uit, ze zijn veel aanwezig in het wijkcentrum voor ontmoeting en actie. Hun eigen nieuwsgierigheid is de drijfveer voor nieuwe kunstzinnige projecten in dit plan. Elke gebeurtenis kan een aanleiding zijn voor het volgende gesprek, prikkeling tot creativiteit of uitdaging tot artistieke ontwikkeling, als een vliegwiel dat eigenaarschap en ontwikkeling stimuleert. Waterkracht biedt ruimte en 'legitimiteit' om nu nieuwe ervaringen op te doen door middel van kunst maken en beleven.

Enkele bestaande voorbeelden →

Muzehof richt zich naast het onderwijs en amateurkunst ook op welzijn, omdat kunsteducatie vanuit artistieke kracht de moed op kwetsbare plekken kan vinden en aan kan moedigen, en zo wijken kleurrijker en krachtiger kan maken.

Dit plan is de basis voor ons gezamenlijke avontuur met de wijk Waterkwartier, om daar de kracht van cultuur aan te wakkeren. Wijkcentrum Waterkracht is geïnteresseerd in hoe zij hun sociale doelen kunnen behalen met kunst en cultuur; Muzehof wil meer aanwezig zijn in de wijk, haar artistieke kennis delen en leren van de werkwijze van Waterkracht. Dat vraagt om een lerende aanpak, lange adem en het vertrouwen van partners die willen investeren. We vragen het Fonds voor Cultuurparticipatie ook in te stappen.

Deelnemers aan een beweegles in Waterkracht zien in hun ruimte schilderijen hangen uit kunstcentrum Dat Bolwerck. Samen wandelen ze naar de expositieruimte waar ze nooit eerder waren.

Kunstenaar Tanja Papez beschijnt de grote witte muur in Waterkracht. Mensen die haar zien werken en die mee willen doen, volgen online een schilderles en brengen het geleerde in de praktijk.

Een wijkbewoner heeft geen ruimte meer voor haar pottenbakatelier, die ze in Waterkracht neerzet. Vrijwilligers zien de draaischijf en proberen het uit.

Context van de wijk en Waterkracht

Waterkwartier is een wijk met flinke uitdagingen, allemaal na te lezen in cijfers en rapportages, op basis waarvan de wijk al snel als aandacht wijk of kwetsbare wijk wordt aangemerkt.

WATERKWARTIER IN FEITEN EN CIJFERS	
Aantal inwoners	10.054
Opvallendste demografische kenmerken	70% van de inwoners is autochtoon, 19,3% heeft een niet-westerse migratieachtergrond (met name Turks) en 10,2% een westerse migratieachtergrond. Waterkwartier kent 7 buurten. De Zeeheldenbuurt en Vijver en omgeving zijn de superdiverse buurten van de wijk: hier wonen ruim 50% van de niet-westerse migranten. Van alle inwoners tussen de 15 en 75 jaar is 50% actief in en voor hun wijk als vrijwilliger en/of betrokken inwoner. In de Zeeheldenbuurt en Vijver en omgeving is dat respectievelijk 46% en 44%.
Sociaal-economische kenmerken	Het gemiddelde inkomen in Waterkwartier ligt met € 20.100 ruim onder het gemiddelde van Zutphen. In de Zeehelden buurt en Vijver en omgeving ligt het gemiddeld inkomen op € 15.000. Van alle huishoudens heeft 13% een inkomen op of onder het sociaal minimum. In de Zeehelden buurt is dat 17% en in Vijver en omgeving is dat zelfs 20%. In Zutphen ligt het gemiddelde op 8% en in Nederland op 7%. 52% van de inwoners geeft aan overgewicht te hebben, 76% noemt zichzelf een drinker. Van de 65+’ers is 55% langdurig ziek. De wijk heeft 52% huurwoningen en 37% koopwoningen. De gemiddelde WOZ-waarde bedraagt €153.000.
Algemene karakterisering van de wijk	Het Waterkwartier heeft zeven buurten: Warnsveldsewegkwartier Noord, Warnsveldsewegkwartier Zuid, Pagemate en omgeving, Zeeheldenbuurt, Helbergen, Vijver en omgeving en Staatsliedenbuurt. Met ruim 10.000 inwoners en 5.015 huishoudens is Waterkwartier de grootste wijk van Zutphen. Van de 246 hectare bestaat 19 hectare uit water.

Wij in de wijk-deel 2-Movisie 2020, p. 28

Wijkcentrum Waterkracht wil een positieve impuls geven aan de oplossing van allerlei maatschappelijke vraagstukken, zoals armoede, kansenongelijkheid, racisme en discriminatie en klimaatverandering. Sinds de start in 2018 werpt deze benadering vruchten af. [Movisie](#) heeft dit in 2022 in beeld gebracht vanuit de vraag: Hoe krijg je burgers meer aan het stuur bij het werken aan een leefbare en inclusieve wijk?

Movisie concludeert:
Samen met inwoners en partners levert ze praktische resultaten. Inwoners krijgen in sterke mate ruimte om initiatieven te ontplooien. (...) Het wijkcentrum biedt ruimte voor veel verschillende activiteiten, grotendeels geïnitieerd door actieve bewoners, vrijwilligers en stagiaires. Vinden zij dat er aanbod ontbreekt, dan kunnen zij dat zelf of met hulp organiseren. Waterkracht is daarmee een flexibele leerplek die inwoners volop ruimte biedt voor initiatief en ontwikkeling.

Het lokale en persoonlijke maakt dat Waterkracht van betekenis is in de levens van bewoners uit de wijk. De dagelijkse realiteit van het leven in de wijk inspireert en voedt de opstelling van het wijkcentrum. Door bezig te zijn met werk dat voor veel mensen in de wijk relevant is, groeit er ook draagvlak en ademruimte om bezig te gaan met dingen waar je geen tijd voor hebt als je in de overlevingsstand zit. Zoals investeren in je eigen toekomst en het samen investeren in een mooiere wijk en een mooiere samenleving.

Inhoud: een programma met vier sporen

De komende twee jaar krijgt ons avontuur vorm in een programma met vier sporen. Daarbij investeren wij in het bouwen aan nieuwe beelden, nieuwe relaties en nieuwe vaardigheden met een duurzaam karakter, voor een betere wereld. Kernkwaliteiten van het programma zijn verbinding, verbeelding, vermogens en verankering.

Verbeelding:
we werken aan een iconisch kunstwerk in de openbare ruimte op basis van gedeelde verhalen over het blijven geloven in ‘peace, love and understanding’ in tijden van oorlog, geweld en onrecht. Is er nog een betere toekomst denkbaar? Nieuwe beelden staan hier centraal. De kracht van verbeelding.

Verbinding:
we organiseren een mediaprogramma over het zoeken en uiten van je eigen identiteit en die van de ander. Wat maakt dat je bent wie je bent en wat betekenen je voor de ander? Wat betekent de ander voor jou? Kun je van jezelf houden en kun je van de ander houden? Hoe begrijpen we elkaar beter? Nieuwe relaties – verbinding met jezelf en met de ander - staan hier centraal.

Vermogens:
we investeren in de verdere ontwikkeling van de maakplaats. Een goed geoutilleerde werkplaats waar jong en oud het plezier van het maken ontdekken, ontwikkelen en vieren. Hier ontwikkel je praktische vermogens en word je uitgedaagd om zelf onderzoekend en creërend het verschil te maken in je eigen leefomgeving. Nieuwe competenties – ontwikkeling van je eigen vermogens - staan hier centraal.

Verankering:
we investeren in een duurzame relatie tussen het sociale domein van Stichting Lokaal en het artistieke domein van Muzehof, met wijkcentrum Waterkracht als basis. We investeren ook in duurzame betrokkenheid van bewoners uit het Waterkwartier en professionele kunstenaars uit Zutphen en omgeving. We vormen een lerende community die in voortdurende lerende cycli van plan-do-check-act samen op avontuur gaat, gedreven door de energie in de wijk.

Artistiek en inhoudelijke kwaliteit

Het project wordt artistiek inhoudelijk geleid door Muzehof in de persoon van projectleider [Aafje Hunink](#) in samenwerking met twee 'critical friends': [Sikko Cleveringa](#) en [Hanna Timmers](#). Zij hebben veel ervaring in wijkprojecten en weten dus als geen ander hoe deelnemers bij kunstprojecten betrokken kunnen worden.

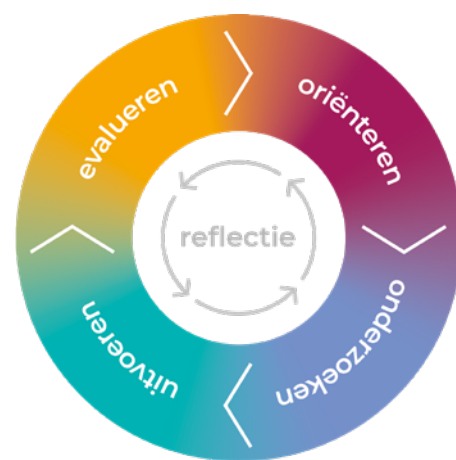
Aafje heeft ruime ervaring in de cultuureducatie en het leiden van kunstprojecten. Door haar opleiding Cultureel Maatschappelijke Vorming is kunst inzetten voor welzijn vanzelfsprekend voor haar. Dankzij haar filosofiestudie kan zij vanuit verschillende perspectieven denken en handelen.

Onze critical friends hebben hun sporen verdiend binnen verschillende sociaal-artistieke projecten en maakprocessen dankzij co-creatie. Sikko gaf leiding aan CAL-XL, de landelijke taskforce van kennisinstituten voor sociaalartistiek werk (2010-2015) en is sindsdien gespecialiseerd in de opbouw van meerjarige cultuurimpuls programma's, waaronder zijn eigen collectief WijkLab in Arnhem. Hanna is theatermaker en theaterdocent; in haar recente theatrale reeks [Radio van Deyssel](#) was zij vier jaar verbonden aan de Lodewijk van Deysselbuurt in Amsterdam Nieuw-West. Daar maakte zij met uiteenlopende bewoners en professionals een bijzondere ontmoetingsplek waar verhalen theatraal verteld konden worden. Als artistiek producent bij Theater na de Dam begeleidde zij vele jongerenprojecten door het hele land, zodoende heeft ze een brede blik op het sociaal artistieke veld in Nederland.

Vanuit Stichting Lokaal kijkt [Dorine Ruter](#) met sociaal inhoudelijke blik als projectcoördinator. Haar ruime ervaring met community building en sociaal ondernemerschap zette ze de afgelopen jaren in voor Waterkracht. September 2022 start Dorine met de docentopleiding beeldende kunst op ArtEZ en zet zij ook de daar opgedane kennis en ervaring in.

Projectleider, projectcoördinatoren en critical friends selecteren met kritische blik de kunstenaars voor de verschillende sporen. Ze moeten naast creatieve ook enthousiasmerende, organiserende, sociale, communicatieve en kritische vaardigheden hebben. In spoor Verbinding werken we samen met journalist, dichter en jongerencultuurcoach [Tim Pardijs](#), die samen met jongerenmedia-platform [Beeldbrengers](#) en de lokale omroep BFM verhalen uit de wijk een plek geeft. Binnen de maakplaats in spoor Vermogens wordt samengewerkt met beeldend kunstenaar [Elise Schouman](#). Het Verankeringspoor is weer de verantwoordelijkheid van de ervaren projectleiders en critical friends en een panel van wijkbewoners die meedoen aan de andere sporen.

Methodiek

Kotte, K., 2017, p. 14.

De [procesgerichte didactiek](#), een specialiteit van Muzehof, brengt een ontwikkeling op gang die een individu of groep doormaakt naar bijvoorbeeld het (gezamenlijke) gemaakt kunstwerk. De deelnemers aan zo'n proces doorlopen in de activiteiten de cirkel: onderzoeken, creëren en reflecteren, telkens opnieuw. We werken afwisselend divergerend en convergerend. Het proces staat boven het resultaat. Binnen dit project is juist het proces en de relatie met de omgeving en de ander cruciaal om tot creativiteit te komen en in samenwerking iets te maken. Muzehof zet dit graag in op het voor haar nieuwe gebied Waterkwartier.

Stichting Lokaal brengt specifieke ervaring in op het gebied van community building en empowerment van vrijwilligers en bezoekers van Waterkracht. De methodiek die Stichting Lokaal toepast in het werken met en in beweging krijgen van bewoners is beschreven in publicaties van Movisie. In de publicatie [Leefbaarheid versterken: buurtbehoeften](#) wordt met verschillende voorbeelden geïllustreerd hoe wijkbewoners worden geprikkeld om nieuwsgierig te zijn, eigenaarschap te pakken en mogelijkheden te zien om zich te blijven ontwikkelen. In [Wij in de Wijk](#) wordt de community-up benadering van Waterkracht getypeerd, waarbij het samen leren en empowerment van de betrokkenen centraal staat (luister de [podcast](#)).

Voor de kritische artistieke blik zien we in het manifest voor participatieve kunstprojecten [Kunst in transitie](#) (2015) een belangrijke bron voor reflectie op de te ontwikkelen projecten. De grondslagen voor dit manifest zijn te vinden in het praktijkboek Cultuur Nieuwe Stijl uit 2012. Beide zijn destijds tot stand gekomen onder leiding van Sikko Cleveringa in het kader van CAL-XL, laboratorium voor kunst en samenleving. De modellen en methodes zijn daarna veelvuldig in de praktijk toegepast en verder ontwikkeld. Ze bevatten concrete werkvormen voor een betekenisvolle dialoog over het hoe en waarom van de activiteiten.

2 Doelen, belang en kennisdeling

Doel

Ons hoofddoel is verbeeldingskracht te versterken: we zoeken inspiratie en handvatten om met wijkbewoners een mooie toekomst voor de wijk te verbeelden: het vermogen ons voor te stellen wat er nog niet is en zo een weg te banen om het met elkaar te realiseren.

ELKE PROGRAMMALIJN HEEFT ZIJN EIGEN SUBDOEL

Verbeelding:	zeggingskracht vergroten en handvatten aanreiken om een mooie toekomst van de wijk te verbeelden.
Verbinding:	nieuwe relaties aangaan en de verbinding met jezelf en de ander maken.
Vermogens:	ontwikkelen van nieuwe creatieve en technische vaardigheden en onszelf ontdekken als maker.
Verankering:	nieuwe sociaal artistieke praktijken komen voort uit de wijk en worden duurzaam gedragen in een 'community of practice'.

Belang

Belang voor de doelgroep

Verbeeldingskracht is belangrijk voor mentale gezondheid en 'empowerment' omdat zij hoop en energie geeft. Verbeeldingskracht is daarnaast een belangrijke basis om je in te kunnen leven in een ander. Dit vergroot de mogelijkheden voor samenwerking en collectieve actie en inspireert keuzes die rekening houden met het belang van de ander. Met het ontwikkelen van de verbeeldingskracht in de wijk krijgen bewoners meer greep op het vormgeven van de toekomst van de wijk.

Belang voor betrokken partijen

Als samenwerkende organisaties dagen we elkaar in dit project uit om verbeeldingskracht en creativiteit in te zetten om beter samen te werken, elkaars taal te verstaan en elkaars werkwijze te begrijpen. Verbeeldingskracht is cruciaal om nieuwe samenwerkingsvormen voor ons te kunnen zien en daar samen naar toe te werken.

Belang voor de cultuurparticipatiesector

Het project draagt bij aan een inclusieve cultuurparticipatiesector. Het project geeft een impuls aan het zichtbaar maken van de rol die kunstenaars kunnen vervullen als katalysator. De kans voor hen om voor zich te zien wat zij kunnen betekenen in het sociaal domein en bij kunnen dragen aan het onder de aandacht brengen van sociale vraagstukken en het verbeteren van wijken.

Kennisdeling

Tijdens het project organiseren we meerdere kennisdelingsbijeenkomsten voor lokale beleidsmakers en professionals (van de gemeente en van culturele en sociale organisaties), zie ook hoofdstuk 4, onderdeel Verankering. We delen (tussen)resultaten met de kennisbank, kennisdelingsprogramma en werkgroepen van het LKCA. Hetzelfde geldt voor het delen van (tussentijdse) opbrengsten op regionaal en landelijk niveau met Cultuur Oost. We werken graag mee in de monitoring- en evaluatieprogramma's van het Fonds voor Cultuurparticipatie.

3 Programma in uitvoering: de 4 V's

De vliegwiel-dynamiek vanuit de nieuwsgierigheid van de buurtbewoners die Stichting Lokaal gebruikt, geeft de energie voor het investeren in en sturen op vier kwaliteiten die de kern raken van sociaal artistiek werk: meer verbeelding, verbinding, vermogens en verankering binnen de lokale gemeenschap (de 4 V's). Het project kent vier programmaliijnen waarbij steeds één van deze kernkwaliteiten voorop staat, maar de andere drie beslist ook versterkt worden. Elke programmaliijn wordt gemonitord, geëvalueerd en de resultaten zichtbaar gemaakt.

1. Verbeelding

Met deze programmaliijn krijgen verhalen uit de wijk een plek. Doordat het 'eindproduct' een kunstwerk voor de wijk oplevert, is dit deelproject het meest zichtbaar. We wisselen verhalen uit over 'love, peace and understanding' in tijden van oorlog, geweld en onrecht. Durven we nog te geloven in een vreedzame en welvarende toekomst voor onze kinderen?

Wat heeft de wijk al aan ervaring met historie?

Wij zien veel interesse in de geschiedenis van de wijk. Het Erfgoedcentrum onderzocht de verdedigingsgracht '[Linie van het Wambuis](#)', onderdeel van de vestingwerken, die eind 18e eeuw is aangelegd in de omgeving van waar zich nu wijkcentrum Waterkracht bevindt. Theatergroep Woest Oost speelde in 2022 de Theater na de Dam voorstelling [Nasi sudah menjadi bubur](#); gemaakt vanuit gesprekken die jonge spelers met Indische ouderen voerden over de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië.

Eind 2019 liep het storm bij een [ruilmiddag](#) in Waterkracht voor de stickeractie van de Historische Vereniging Zutphen en supermarkt

Jumbo. Hetzelfde geldt voor de fotopresentatie met bijbehorende verhalen over de wederopbouw in de jaren vijftig en zestig.

Wat gaan we doen rond Verbeelding?

We betrekken twee Zutphense kunstenaars die zowel de creatieve start, de symbolische overdracht als het kunstwerk vormgeven. Onder wijkbewoners zoeken we interviewers, mensen die bevraagd willen worden en mensen die mee willen helpen iets te maken. Verhalen worden uitgewisseld, terug verteld en symbolisch overgedragen aan de nieuwe generatie en de wijk. Dat wordt vertaald in een iconisch kunstwerk, vorm gegeven door kunstenaars samen met wijkbewoners.

Hoe gaan we dat doen?

1. Verhalen uitwisselen en terug vertellen
Wijkbewoners kiezen tijdens een pitchavond waar kunstenaars zich presenteren, met welke artiest ze samenwerken. Met een creatieve start kondigen we daarna groots aan dat we op zoek zijn naar interviewers, mensen die bevraagd willen worden en mensen die mee willen helpen iets te maken. Dat gaat over de Tweede Wereldoorlog en de politionele acties, maar ook over de oorlog in Syrië en Oekraïne. Het gaat ook over discriminatie en excessen als de toeslagenaffaire en het drama van de jeugdzorg. We betrekken het onderwijs door leerlingen van twee scholen uit de buurt (vier klassen met in totaal 100 kinderen) uit te nodigen. De 'interviewers' – zowel leerlingen als andere geïnteresseerde wijkbewoners – krijgen interviewworkshops. Dan maken zij kennis met de (veelal oudere generatie) mensen die willen vertellen wat zij meemaakten. Onder begeleiding van een schrijver, acteur of dramadocent worden de interviewers vertellers die het verhaal van de ander vormgeven. Ze doen dit in de ik-vorm, alsof ze het zelf meemaakten.

Tijdens een bijeenkomst komen beide groepen samen voor de symbolische overdracht. Door het terugvertellen van de verhalen in het bijzijn van de geïnterviewden worden de vertellers symbolisch drager van het verhaal.

2. Richting een kunstwerk voor de wijk

Met de twee betrokken kunstenaars maakt de wijk een kunstwerk over deze symbolische overdracht. Wijkbewoners en leerlingen maken met hen een beeld of installatie dat een tijd in de wijk Waterkwartier staat. De Mobiele Erfgoed Tentoonstelling zorgt voor verbinding tussen de verhalen en het kunstwerk. In dit deelproject verbinden wijkbewoners zich vanuit hun eigen verhaal met de verhalen van anderen. Zo wordt 'volkscultuur' – het verhaal van buurtbewoners – een tastbaar monument van de wijk en draagt het bij aan greep op de eigen leefomgeving. Het zet ons aan het denken over de vraag: wat zou ik kunnen doen?

Doel van deelproject:	zeggingskracht vergroten en handvatten aanreiken om een mooiere toekomst te verbeelden.
Deelnemers:	wijkbewoners met en zonder oorlogservaring (40), leerlingen van twee basisscholen uit de wijk (100 II).
Uitvoering door:	2 workshopbegeleiders interview/verhalen, 2 Zutphense kunstenaars, Muzehof, Waterkracht.
Artistiek kritische blik door:	Sikko Cleveringa, Marlise van de Jagt (Dat Bolwerck).
Duur deelproject:	februari 2023 - april 2024
Resultaten:	160 deelnemers, 4 kunstprofessionals, 100 bezoekers vertelbijeenkomst, 1000 bezoekers kunstwerk(en)

2. Verbinding

In deze programmalijn verbinden jongeren in de wijk zichzelf met de ander, door samen het thema ‘identiteit’ te verkennen, te verdiepen en er content over te maken en te delen.

Wat is er al in de wijk?

Vanuit Waterkracht trekken De Beeldbrengers met jongeren de wijk in om hun wereld vast te leggen in video’s. De lokale radio omroep BFM zit op de bovenverdieping in hetzelfde pand. Sinds kort wordt er in Waterkracht gewerkt aan een podcastserie: interviews met lokale makers. De bibliotheek, Dat Bolwerck en Stichting Lokaal hebben vergevorderde plannen om een maandelijkse boekenavond te programmeren die rouleert langs locaties in Zutphen.

Wat gaan we doen?

Rondom het thema identiteit maken jongeren content in geluid, woord en beeld. We verbinden bestaande initiatieven. Jongeren leren zichzelf beter kennen en verbinden zich met anderen. Zo bouwen ze aan een community van jongere mediamakers. We werken toe naar een finale met een filmvertoning en debatprogramma over Identiteit.

Doel van deelproject:	nieuwe relaties aangaan en verbinding maken met jezelf en de ander.
Deelnemers:	Jongeren uit de wijk
Uitvoering door:	Bibliotheek, Beeldbrengers, Dat Bolwerck, Muzehof, Waterkracht, lokale radiomaker(s) BFM.
Artistiek kritische blik door:	Sikko Cleveringa en extra friend (n.t.b.)
Duur deelproject:	start februari 2023 – januari 2025.
Resultaten:	50 jongeren, 2 beeldbrengers (1 dag per week), 12 workshops door kunstprofessionals, 3 bijeenkomsten/debatavonden.

Hoe gaan we dat doen?

We zetten [Tim Pardijs](#) in als projectcoördinator; cultuurcoach voor het voortgezet onderwijs en daarnaast journalist en dichter. De verschillende groepen dragen bij vanuit de eigen expertise en mogelijkheden. [Beeldbrengers](#) stimuleert de jongeren en lokale omroep BFM biedt een kanaal voor een jongerenprogramma. Jongeren bezoeken samen voorstellingen, tentoonstellingen en culturele / kunstzinnige plekken om het thema te verdiepen en volgen technische (filmen, audio) en creatieve (hoe vertel je een verhaal) workshops. Met een kunstenaar gespecialiseerd in artistiek verbeelden werken jongeren toe naar een afsluitende filmvertoning en debatprogramma.

3. Vermogens

In deze programmalijn ontdekken bewoners van het Waterkwartier nieuwe creatieve en technische vaardigheden waardoor ze zichzelf als maker zien.

Wat is er al in Waterkracht?

Wijkcentrum Waterkracht richtte het afgelopen jaar een lokaal in als Maakplaats. De voorwaarden in materialen en gereedschappen zijn in de basis inmiddels aanwezig en er wordt op heel kleine, experimentele schaal al wat gemaakt. Zo zijn er in de schoolvakanties maakactiviteiten die uitdagen op het gebied van creativiteit of technische vaardigheden. Denk aan de Robotschool, stop-motion-filmpjes maken, workshop ‘ontwerp je eigen stad’.

Wat gaan we doen?

We ontwikkelen de Maakplaats tot een plek waar wijkbewoners van jong tot oud door de week heen graag komen om aan het werk te gaan en te ontdekken hoe het is om zelf te maken en jezelf te uiten door middel van kunstbeoefening. Dat kan zijn tijdens een workshop/cursus of door zelf iets te maken in de ‘vrije werkplaats’. We sluiten hiermee aan op het motto van Muzehof: “Ben je mens? Dan ben je een kunstenaar” ([Ondernemingsplan 2021-2025](#)).

Doel van deelproject:	nieuwe creatieve en technische vaardigheden ontwikkelen en jezelf ontdekken als maker.
Deelnemers:	Wijkbewoners jong en oud.
Uitvoering door:	Waterkracht, Muzehof, lokale kunstenaars zoals Elise Schouman en liefhebbers.
Artistiek kritische blik door:	Sikko Cleveringa en extra friend (n.t.b.).
Duur deelproject:	Start januari 2023 – januari 2025.
Resultaten:	30 workshops & 6 cursussen door kunstprofessionals; aantal deelnemers cursussen (60), workshops (450), vrije werkplaats (100 unieke deelnemers).

Hoe gaan we dat doen?

Projectcoördinator Dorine Ruter verlaagt als toegankelijke maakplaats-begeleider de drempel voor wijkbewoners om binnen te stappen en mee te doen. In gesprek met wijkbewoners zoeken ze hun nieuwsgierigheid, vragen en passies en vragen welke activiteiten, machines en materialen er nog ontbreken. Op basis van die vragen stelt [Dorine Ruter](#) met kunstnares [Elise Schouman](#) een programma samen van cursussen en workshops om wijkbewoners te prikkelen een stap te zetten in hun ontwikkeling op maakgebied. Verzorgd door kunstenaars en liefhebbers uit de wijk. Van hobbyproject tot kunstzinnige cursus. Van repair café tot robotica. Het gaat niet om het eindresultaat maar om het creatieve proces en het onderzoek dat je tijdens het maken doet. De vrije werkplaats en de workshops/technieken kruisbestuiven elkaar. Door de kinderactiviteiten die al plaatsvinden in Waterkracht nog meer te koppelen aan de Maakplaats, krijgen deze een verdiepende laag. Ook scholen en leerkrachten zijn welkom voor workshops, docententrainingen of uitleen van materialen en machines. Dit vergroot de nieuwsgierigheid naar de Maakplaats en het zelf maken. Stagiaires/vrijwilligers en betrokken kunstenaars/liefhebbers maken formats/ draaiboeken die na afloop van dit project aanwezig blijven. Het ligt voor de hand om in het Zutphense samen te gaan werken met jongeren-maakplaats Walhallab. We halen ook kennis en ervaring van elders naar Waterkracht om de Maakplaats een haalbaar duurzaam verdienmodel te geven.

4. Verankering

Om te leren van de ervaringen van de andere drie V's en ze in te zetten voor een duurzame toekomst van cultuur maken in Waterkracht, is het belangrijk in gesprek te zijn en blijven over het hoe en waarom van dit gezamenlijke avontuur. Onze twee critical friends helpen ons daarbij. Per jaar organiseren we twee speels vormgegeven bijeenkomsten. Een waar alle betrokkenen (deelnemers, vrijwilligers, professionals) met elkaar in gesprek en aan het werk gaan over wat er speelt. Een bijeenkomst voor alle professionals (kunstprofessionals, coördinatoren, medewerkers, partners). Daarbij worden op verschillende creatieve manieren steeds weer dezelfde vragen gesteld:

Plan / samenwerkingskracht (mobiliseren):	Wie doen er mee en met welke middelen? Welke mate van co-creatie streven we na? Resultaat > verbinding (zowel tussen mensen als organisaties).
Do / vormkracht (realiseren):	Wat levert het op? Welke waarde-creatie willen we? Resultaat > vermogens (individuele en maatschappelijke ontwikkeling).
Check / voedingskracht (reflecteren):	Waarom doen we dit? Wat is de maatschappelijke vraag? Resultaat > verankering (urgentie en eigenaarschap)
Act / persoonlijke kracht (inspireren):	Hoe geven we het vorm? Wat wordt ons artistieke antwoord? Resultaat > verbeelding (nieuw perspectief op de dagelijkse werkelijkheid)

Per programmalijn liggen de accenten en keuzes anders maar in alle gevallen helpt deze beproefde vorm van 'creatieregie' om de onderliggende – vaak impliciete - veranderstrategie van de projecten expliciet te maken en samen te verbeteren.

Wat is er al in de wijk?

Het hier gepresenteerde projectplan is het resultaat van een eerste serie werksessies volgens de bovenstaande cyclus. De beschreven programmalijnen komen tegemoet aan behoeftes die in de wijk blijken uit lopende activiteiten, sluiten aan op de verbeeldingskracht die zich al heeft bewezen, versterken vormen van co-creatie die er in aanzet al zijn en sturen aan op vermogens die de beoogde deelnemers en de wijk daadwerkelijk waarderen en verder helpen. In Waterkracht is ook al een community van professionals en vrijwilligers die regelmatig – formeel en informeel - met elkaar in gesprek is over de koers van dit initiatief in de wijk.

Wat gaan we doen?

Met de reflectiebijeenkomsten en daaraan gekoppelde informele gesprekken geven we daar meer structuur en kwaliteit aan. Tijdens de projectperiode hebben we vier bijeenkomsten waar de voortgang van de verschillende projecten wordt gepresenteerd en er gelegenheid is om daar met elkaar over van gedachten te wisselen. Net zoals de

projecten zijn deze bijeenkomsten vraaggericht, met verbeeldingskracht vormgegeven, interactief en gericht op waarde-creatie. Het zijn momenten om zowel teleurstellingen te onderkennen als successen te vieren. De critical friends bezoeken de projecten en bereiden gezamenlijk de bijeenkomsten voor. Inspiratie-uitstapjes en lezingen over inspirerende voorbeelden of personen zijn ook mogelijk. Het leerproces per project en van het programma in haar totaliteit wordt in een nog nader te bepalen vorm gedocumenteerd en gevisualiseerd. Al doende bouwen we met alle betrokkenen aan een community of practice die deze impuls na twee jaar draagt: deelnemers, vrijwilligers, samenwerkingspartners, bezoekers van Waterkracht en andere wijkbewoners van het Waterkwartier.

Een deelnemerspanel uit de deelprojecten houdt de critical friends scherp. Zij krijgen vooraf de vraag wat hun leerbehoefte voor de sessie is en wat ze van de reflectiebijeenkomsten verwachten. Na afloop van een bijeenkomst evalueren zij het resultaat en geven ze feedback.

Doel van deelproject:	verankeren van sociaal artistieke praktijken binnen een community of practice in de wijk. Dit deelproject bewaakt, volgt en evalueert alle andere V's.
Deelnemers:	alle betrokkenen
Uitvoering door:	critical friends; Sikko Cleveringa en Hanna Timmers
Kritische blik van:	deelnemerspanel vanuit de deelnemende projecten
Duur deelproject:	2 jaar; februari 2023-januari 2025
Resultaten:	a. 4 bijeenkomsten; bijeenkomst profs (2): 20 personen per keer; bijeenkomst profs+deelnemers (2): 70 personen per keer b. Deelnemerspanel: 15 (5 per V1, 2, 3) c. Documentatie en visualisatie van het leerproces van het project.

Planning

Projectperiode: 1 februari 2023 tot 31 januari 2025.
Data o.v.b.

Programma	feb-jun 2023 (1)	jul-dec 2023 (2)	jan-jun 2024 (3)	jul-dec 2024 (4)	jan-feb 2025 (5)
1 Verbeelding	Vorbereiding	Uitvoering	Uitvoering + Presentatie		
2 Verbinding	1ste cyclus	2e cyclus	Tussen- presentatie juni	Start 3e cyclus	Eindpresentatie januari
3 Vermogens	1ste cyclus	2e cyclus	Tussen- presentatie juni	Start 3e cyclus	Afronding januari
4 Verankering	meeting 1	meeting 2	meeting 3	meeting 4	Afronding en documentatie

4 Organisatie

Betrokken partners

Kartrekkers: [Muzehof](#) en [Stichting Lokaal](#)
Muzehof en Stichting Lokaal willen duurzaam samenwerken vanuit een leergerichte houding: het leren kennen van elkaars werkveld, taalgebruik en manier van werken. Bij het maken van dit projectplan hebben we al ervaren dat we elkaar inspireren en aanvullen.

Muzehof brengt ruime ervaring in bij het smeden van netwerken en samenwerkingsverbanden die regelmatig leiden tot convenanten. Zoals Cultuureducatie met Kwaliteit en Meer Muziek in de Klas, afgesloten met schoolbesturen, culturele partners en gemeenten. Daarnaast is Muzehof ervaren in projectmanagement van langdurige en kortlopende projecten.

Stichting Lokaal brengt juist ervaring in met samenwerking laten groeien door samen te dóen. Samenwerking die organisch groeit en niet vastligt in convenanten. Stichting Lokaal investeert veel in het smeden van relaties en banden tussen mensen (in plaats van organisaties). Ook als mensen andere banen krijgen, blijft de community bestaan. De directeur van Stichting Lokaal heeft jarenlange ervaring met community building, -management en communities van professionals.

Samenwerkingspartners

[Graafschap Bibliotheken](#) is een logische partner in relatie tot taal en verhalen en wil met lees- en taalactiviteiten zichtbaarder aanwezig zijn in de wijken; taal als participatiemiddel voor laaggeletterden.

[Stichting Perspectief](#), organisatie voor sociaal werk en welzijn, is er voor alle inwoners die een vraag hebben, hulp nodig hebben of wat willen betekenen in de wijk. De aanpak van Perspectief is gericht op het verbinden van inwoners.

[Dat Bolwerck](#), huis voor kunst en gedachten, biedt in dit project naast kennis en netwerk over hedendaagse kunst en filosofie, ook faciliteiten voor korte acties als performances, experimenten en andere wijzen van presentaties.

Voor een stevige verankering in de regio is ook de gemeente Zutphen betrokken: dit plan is in lijn met het nieuwe coalitieakkoord en de onlangs vastgestelde cultuurnota. De gemeente Zutphen omarmt Kunstkracht in Waterkwartier en draagt bij door verbinding met andere lokale programma's.

Critical friends

Door de verschillende invalshoeken van onze 'critical friends' [Hanna Timmers](#) en [Sikko Cleveringa](#) verwachten we een verdieping voor het project en een stevige basis voor een toekomstbestendige samenwerking. Sikko en Hanna zullen de projectleiding en organisatoren van St. Lokaal en Muzehof gevraagd en ongevraagd van advies dienen en bijdragen aan een gedeeld begrippenkader. Ook de professionele kunstenaars, die aangetrokken worden voor de uitvoering van activiteiten en deelprojecten, zullen zij gevraagd en ongevraagd bevragen en coachen.

Taak- en rolverdeling en projectstructuur

Projectaanvrager en penvoerder: Muzehof

Taken en verantwoordelijkheden samengevat: projectplan ontwikkelen samen met Stichting Lokaal, afstemming met de samenwerkingspartners, indienen van de aanvraag. Bij beëindiging van het project verzorgt Muzehof de inhoudelijke en financiële eindverantwoording.

Projectleiding en organisatie: Muzehof en Stichting Lokaal

De projectleider en projectcoördinator stimuleren de uitwisseling tussen de verschillende activiteiten, deelprojecten en bijeenkomsten.

- **Eén projectleider (Muzehof).**
Zij bewaakt de doelstellingen in dit projectplan, het budget en de daaraan gekoppelde afspraken. Zij waarborgt ook de gelijkwaardige inbreng van zowel de culturele-, als welzijnsexpertise en de kennisdeling.
- **Projectcoördinatoren**
(stichting Lokaal, Muzehof). Afstemming projectactiviteiten op, rond en in verbinding met Waterkracht/Waterkwartier.
- **Projectmedewerkers en begeleiders**
(Muzehof, Lokaal). Zij doen de praktische organisatie en communicatie.

Voortgang

Op basis van de totaalplanning maakt de projectleiding globale plannings voor de vier deelprojecten. Die worden meer gedetailleerd ingevuld door de projectmedewerkers en deelcoördinatoren; zij zijn hier ook verantwoordelijk voor de uitvoering en werken daarin samen met de begeleiders.

Klankbordgroep met partners

Om de inbreng van Graafschap Bibliotheken, Stichting Perspectief en Dat Bolwerck te stroomlijnen, stemmen de projectleider/coördinator van Muzehof en Stichting Lokaal in werkgroepverband regelmatig af met vertegenwoordigers van de organisaties en de critical friends. Andere samenwerkingspartners kunnen hierbij aansluiten (zie ook Verankering).

Begroting

Een begroting is opgesteld aan de hand van het projectplan en is separaat bijgevoegd.

